

VERDISKAPING OG RINGVIRKNINGER FRA FANGSTBASERT FISKERINÆRING

Roger Richardsen, SINTEF Ocean

Foreningen Norsk Villfisk. Oslo, 9.april 2018

Tidenes beste på torsk

Første kvartal 2018 er blitt tidenes beste kvartal for torskeeksporten. Det melder Norges sjømatråd.

Norsk klippfisk opplevde et svært godt første kvartal i 2018, og bidro til ny eksportrekord for torsk.

Foto: arkiv

Velg språk Drevet av Oversetter

- Dette er det beste kvartalet for torsk noensinne, med en samlet eksportverdi på over 3 milliarder kroner. Spesielt klippfisk, saltfisk og fersk hel torsk har opplevd en prisoppgang, med henholdsvis 19, 12 og 7 prosents økning. Dette skyldes en god etterspørsel i våre viktigste konsummarkeder, som Portugal og Spania, sier sjømatanalytiker i Norges sjømatråd Ingrid Kristine Pettersen.

Tekst: **T T T**

Anbefal 0

Tweet

Lakseprisen med kjempebyks

Lakseprisen hoppet opp 11 kroner i forrige uke. Prisnivået er det fjerde største i moderne laksehistorie.

Lakseprisen ned 4,2 prosent

Eksportprisen på fersk eller kjølt oppdrettslaks var i snitt 65,12 kroner per kilo i uke 12 2018. Det var ned 4,2 prosent fra uken før, ...

Påskeuken (uke 13) bød på laksepriser man knapt har sett maken til. Med en oppgang på 11 kroner fra uken før endte prisen på 75,96 kr/kg.

Fiskerinæring – vesentlig sysselsetting

10-11 000 fiskere

10 000 fiskeindustriarbeidere

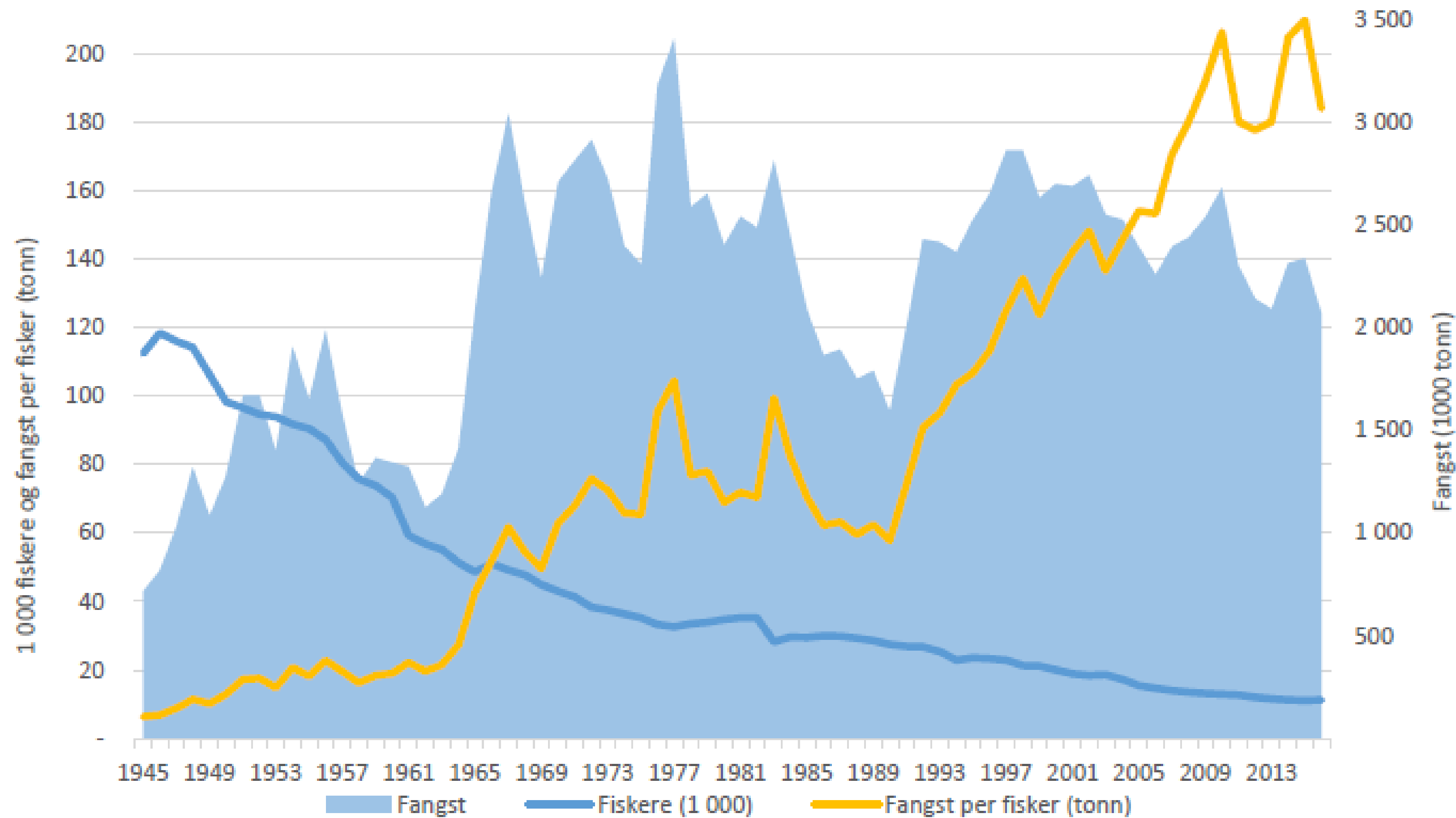
8 000 i havbruk

1 200 grossist-/eksport

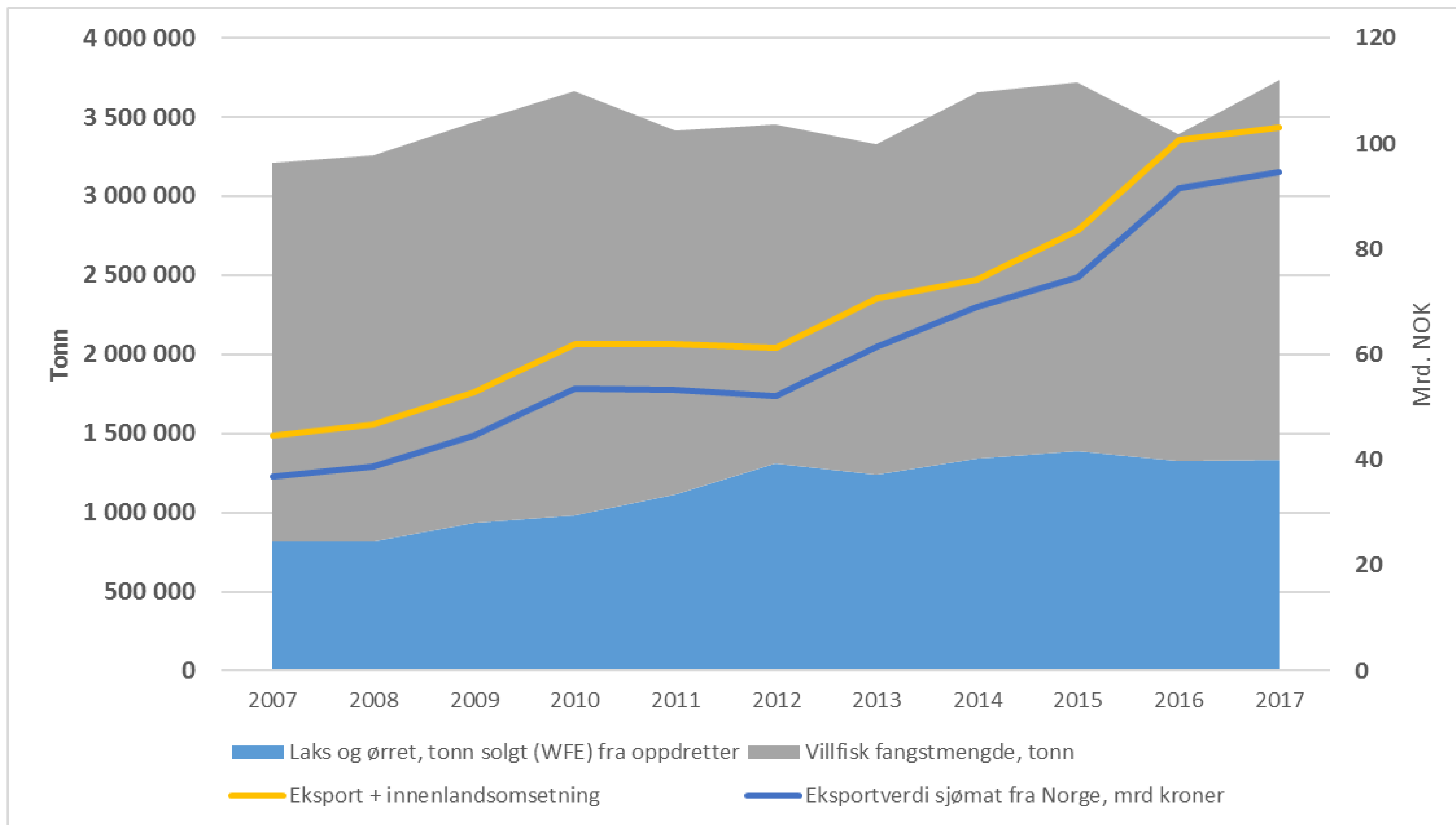
+ 30 000 årsverk som ringvirkninger til verdikjeden

Total sysselsettingvirkning av norsk sjømatnæring: **58 000 årsverk**

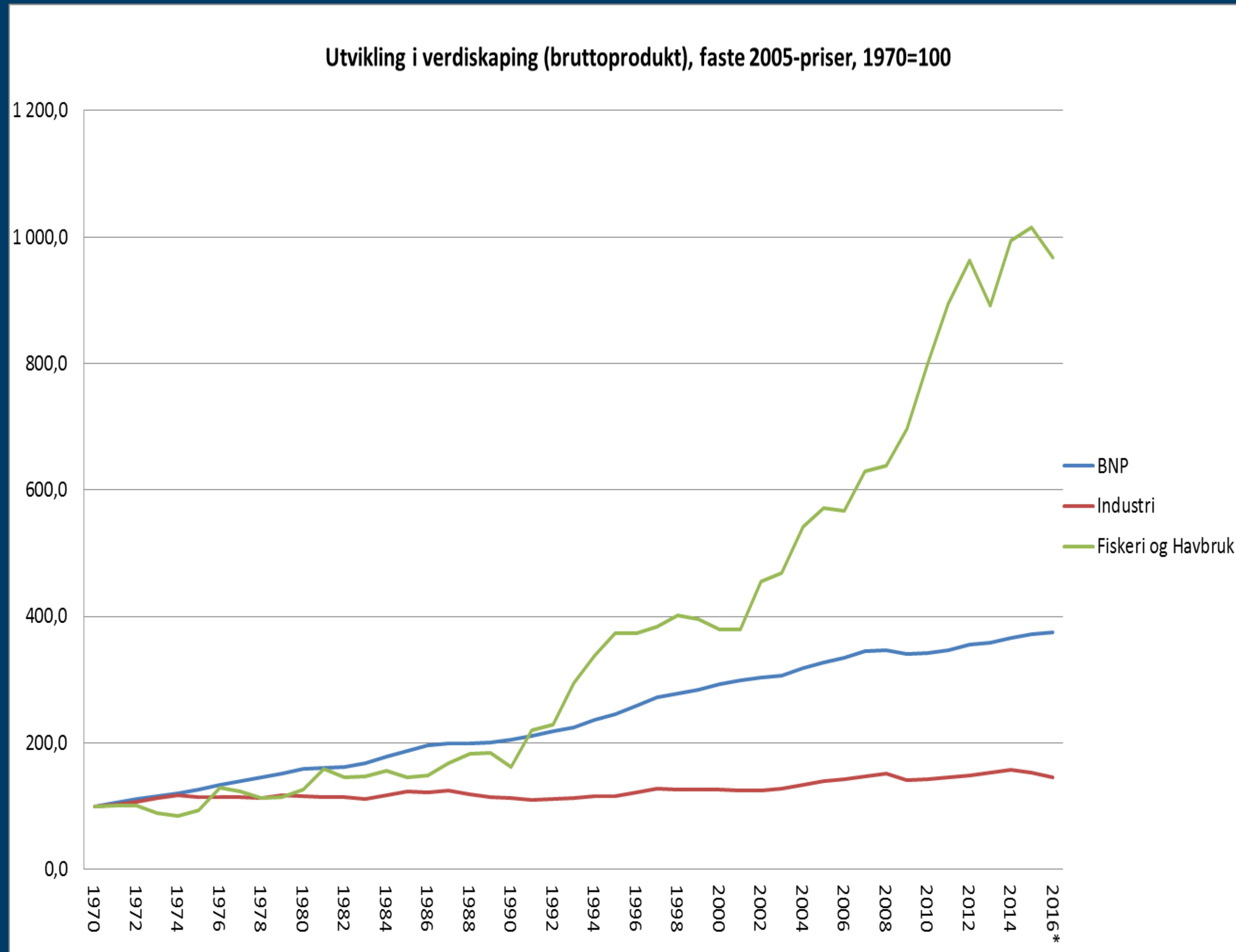
Teknologiendringer -> strukturendringer

Volum og verdi av norsk sjømatnæring

Sterk vekst

Figuren viser utviklingen i bruttoprodukt i faste 2005-priser. Bruk av faste priser vil si at man har fjernet effektene av prisstigningen i perioden. Det er verdt å merke seg at figuren illustrer volumveksten i de ulike næringene, mens resultatene i vår analyse presenteres i løpende verdi

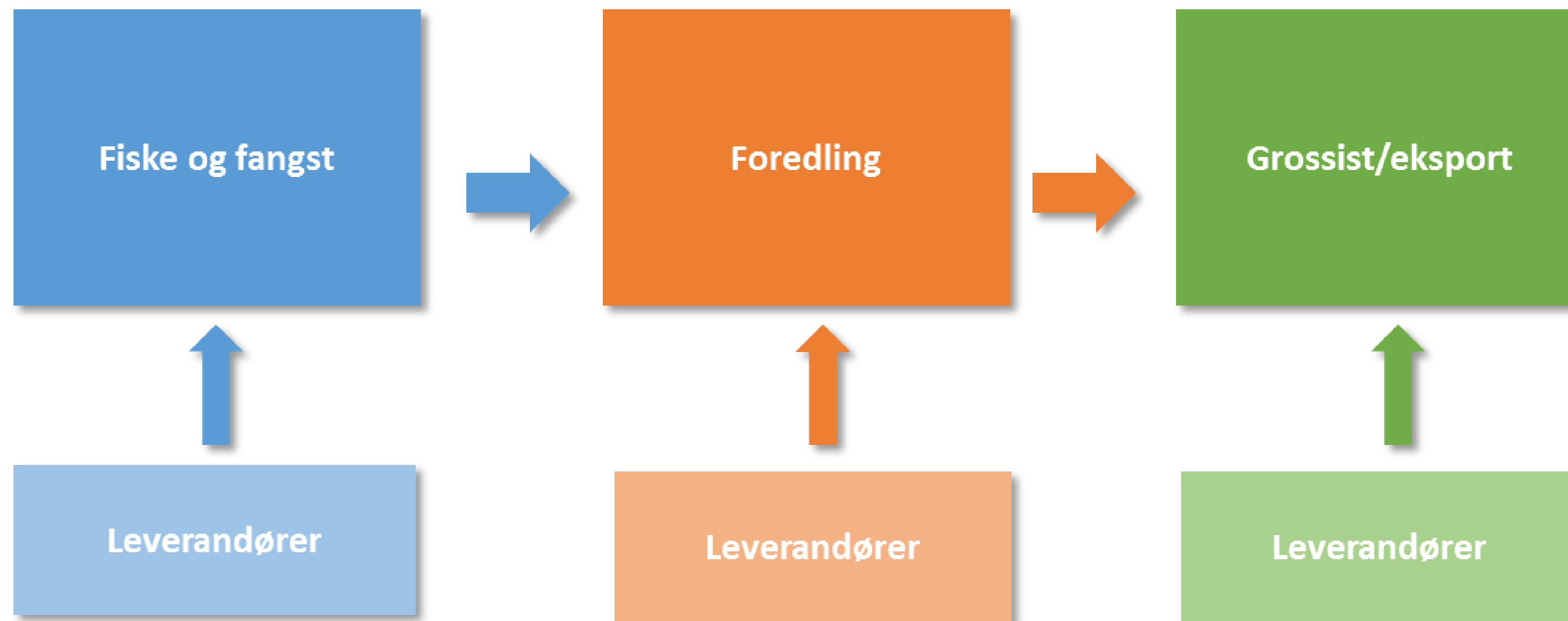
Fra 1970 til 2016 har sjømatnæringen nesten 10-doblet sitt verdiskapingsbidrag målt i faste priser.

Til sammenligning er BNP totalt (markedsverdi) 3,8 ganger høyere. Dette er også en god utvikling, men sammenliknet med sjømatnæringens relative vekst er den svak.

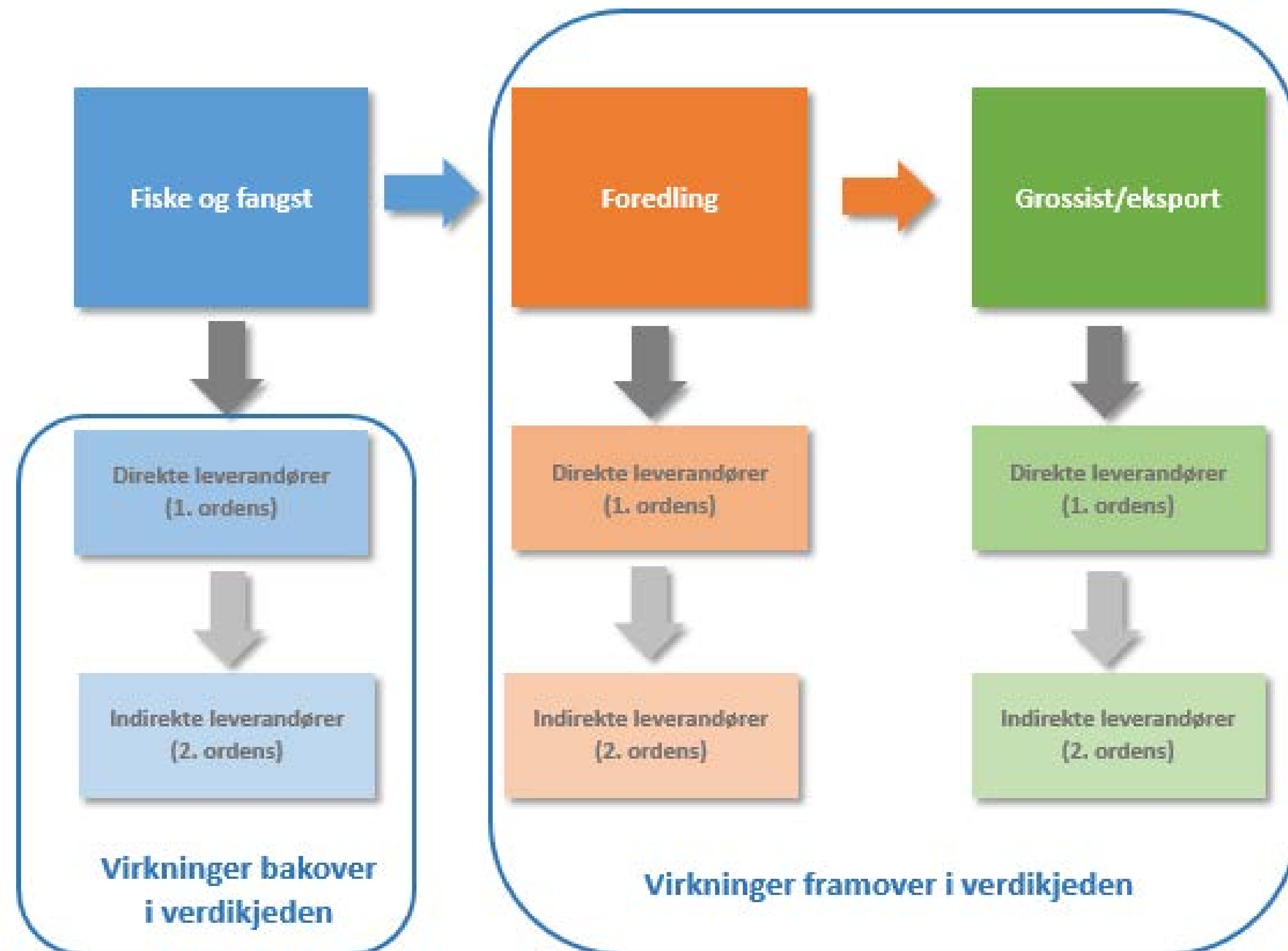
Bruttoproduktet i norsk industri målt i faste 2005-priser er 1,5 ganger høyere i 2016 enn i 1970. Dette er en nokså svak utvikling, og svekket de to siste år.

Verdikjede

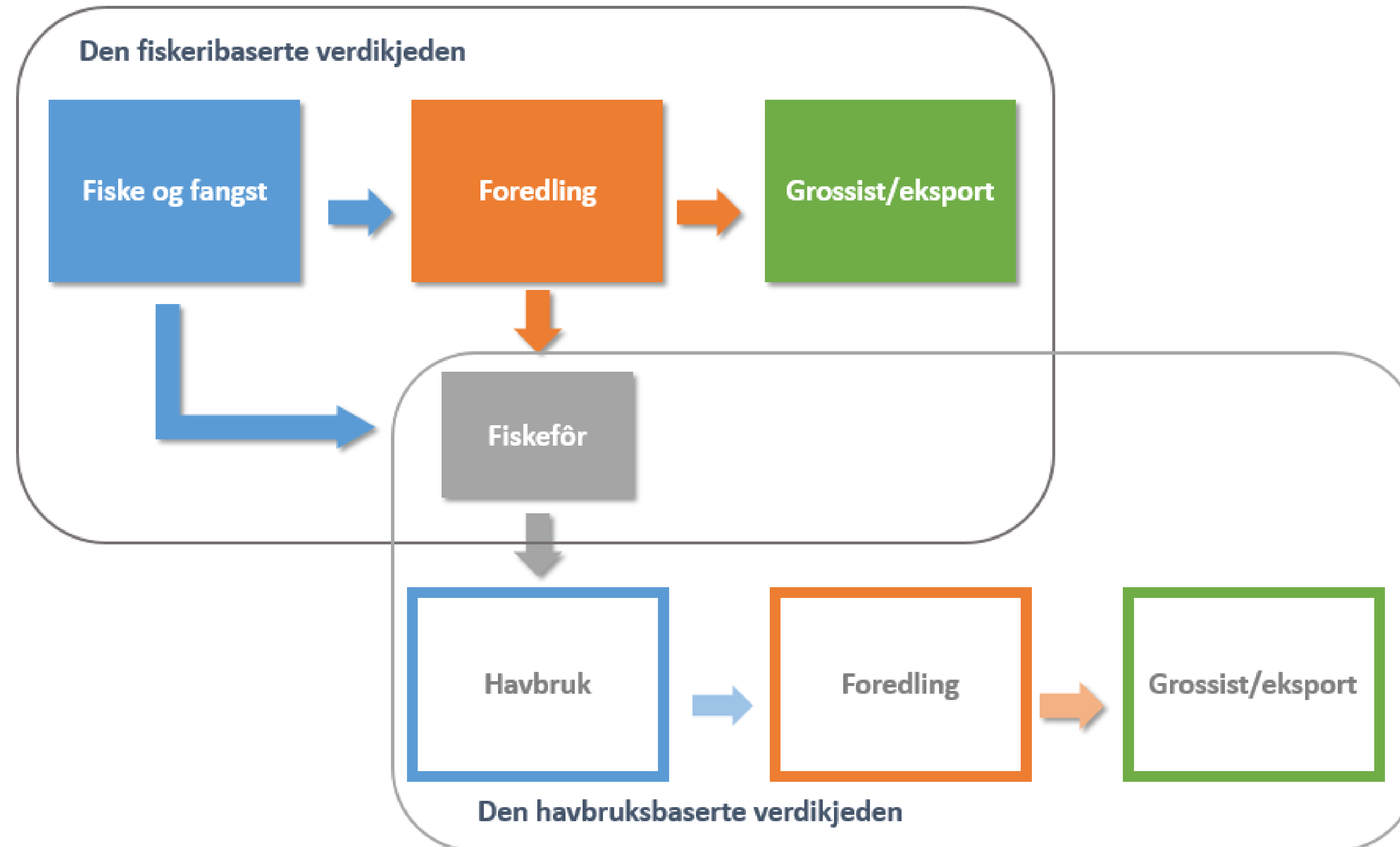
I denne analysen: Verdiskapingskjeden til fiskerinæringen. Fra produksjon av råstoff, via foredling til salg i markedet.

Ringvirkninger fremover og bakover i verdikjeden

Innvirkning på andre verdikjeder

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

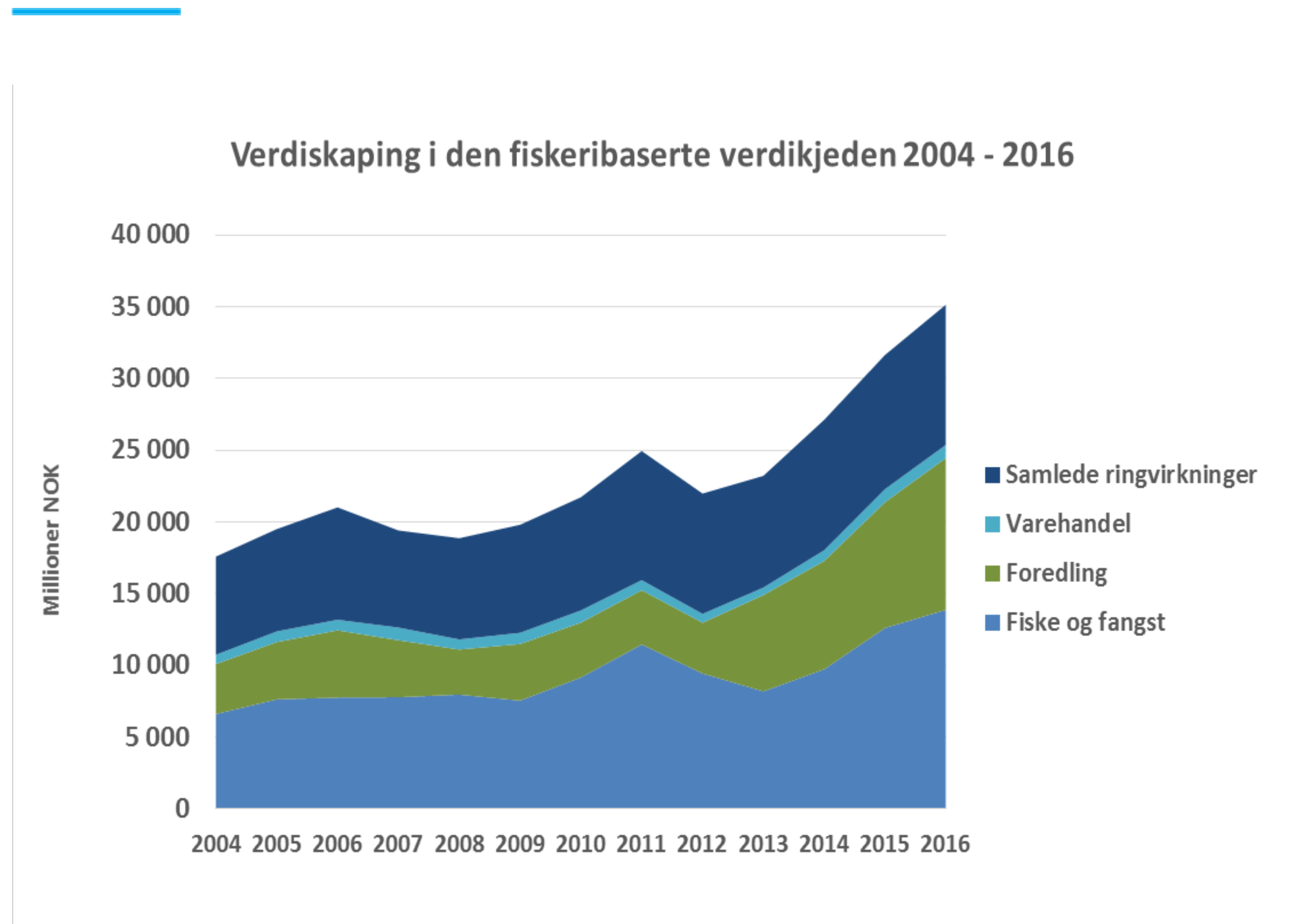
Produksjonsverdi

- Flåteleddet fisket i 2017 for en førstehåndsverdi på 18,9 mrd. NOK. Økning på 25 % fra 2014
- Hver krone i omsetning fra fiskeriene skaper
 - kr 2,52 i foredlingsleddet,
 - kr 1,24 i produksjonsverdi i tilknyttet næringsliv (ringvirkninger), og
 - om lag 12 øre i salgs-/eksportleddet
 - **Til sammen: Kr. 4,88**

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Verdiskaping (bidrag til BNP)

- Samlet verdiskaping inkludert ringvirkninger i 2017: 37,3 mrd. NOK
- Opp over 30 % fra 2014!
- Fra kjerneaktivitetene: 25,9 mrd. NOK
- Fangstleddet største netto bidragsyter: 13 mrd. kroner
- Markert økning i foredlingsleddet de siste åra (foredling basert leveranser fra flåteleddet, ex havbruk)

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

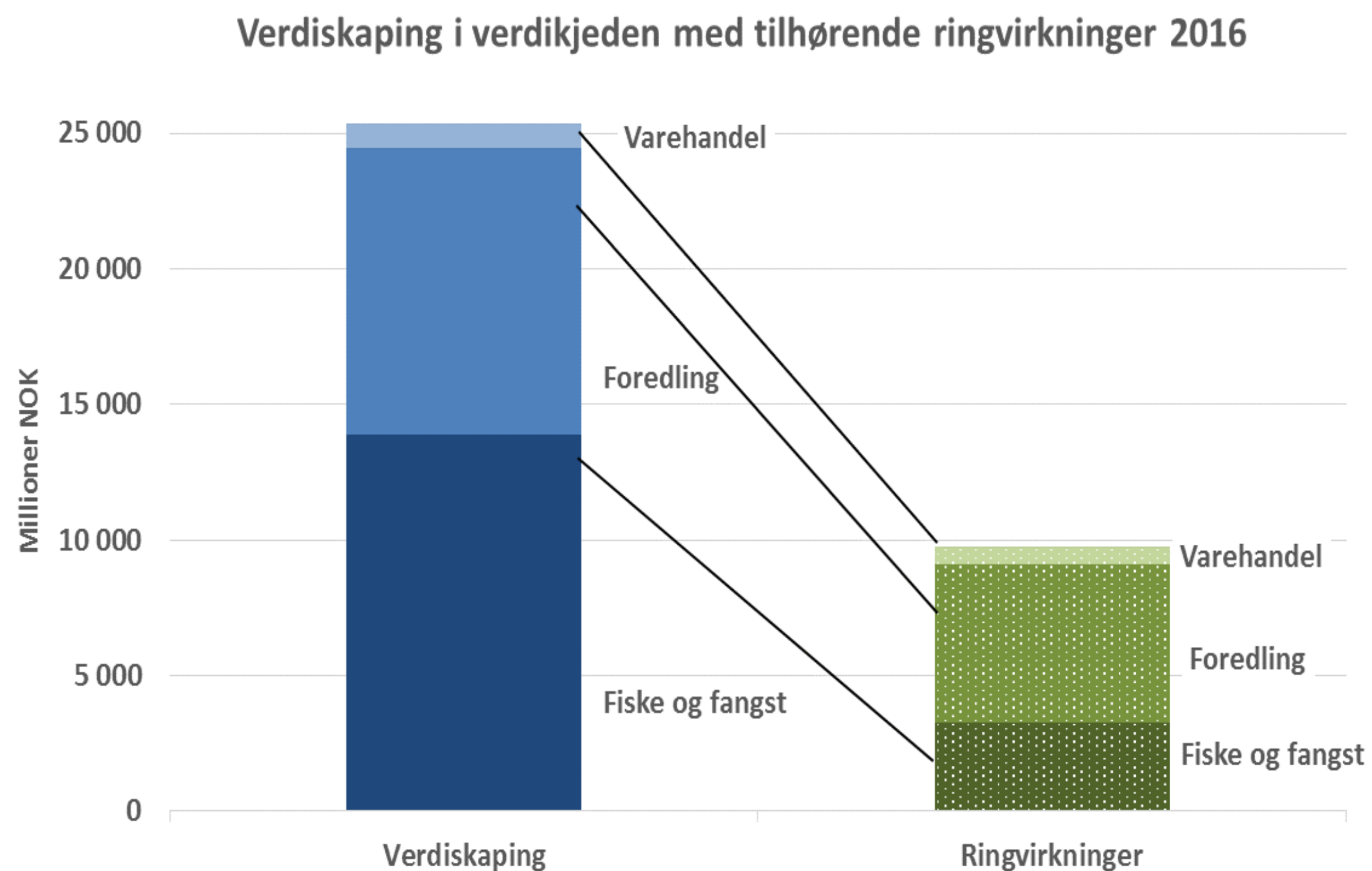
Syssetting

- Den fiskeribaserte verdikjeden inkludert ringvirkninger: 28 645 årsverk (2017)
- Hvert årsverk i fiske og fangst genererer 2,14 årsverk i resten av den fiskeribaserte verdikjeden, inkludert ringvirkninger i direkte tilknytning til verdikjeden
- 10-11 000 registrerte fiskere produserer vel 9 100 årsverk. Det har vært en viss økning i antall registrerte fiskere de siste 2-3 år

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Ringvirkninger

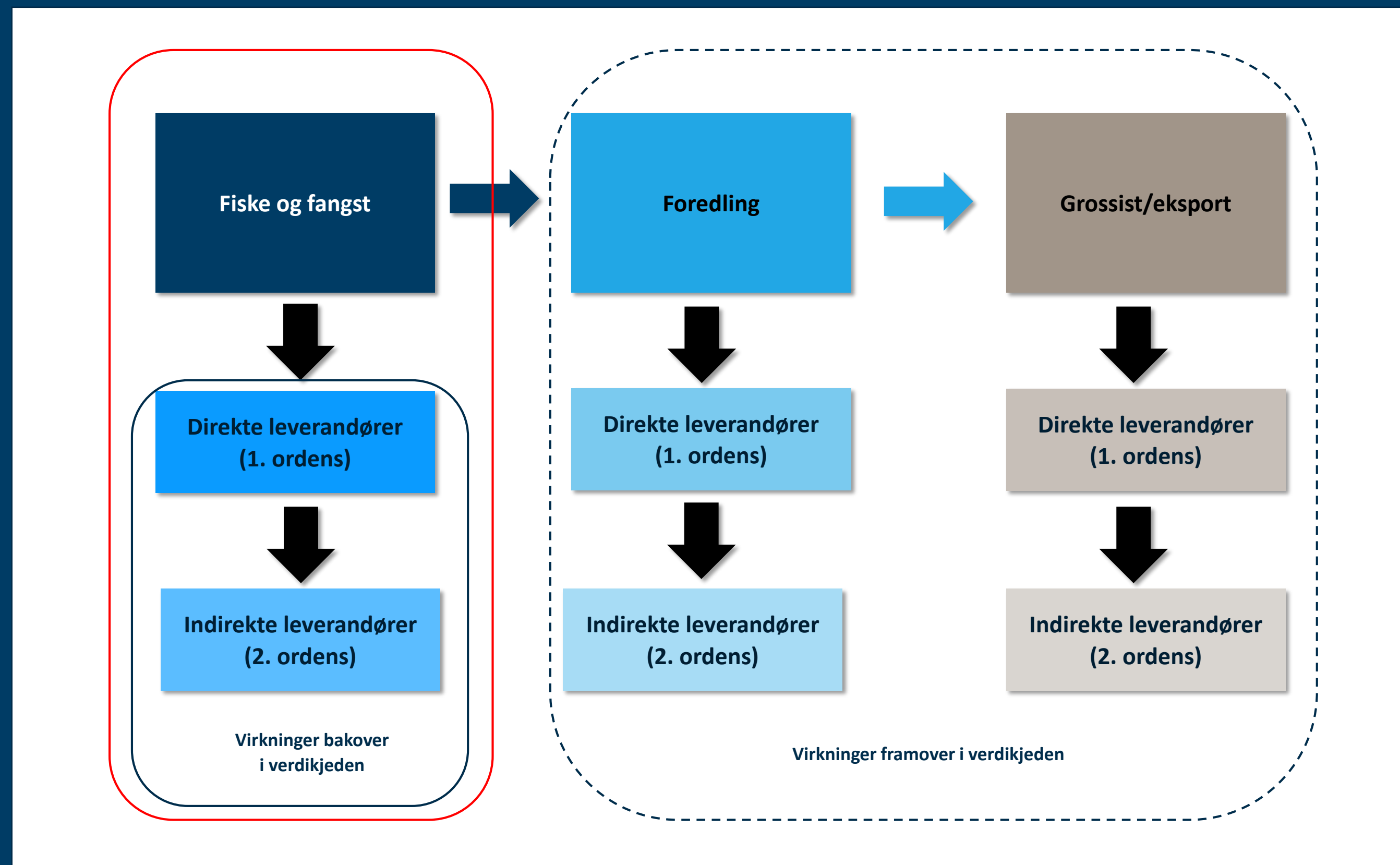
- Ringvirkninger fra den fiskeribaserte verdikjeden i annet næringsliv i Norge 2016:

9,8 mrd. Kroner

- Øket til 11,1 mrd. 2017

- (Dette inkluderer både 1. og 2.ordens ringvirkninger, og det er foredlingsleddet som genererer de høyeste ringvirkninger målt som bidrag til BNP)

Betydningen av fiskeriene i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Produksjonsverdi

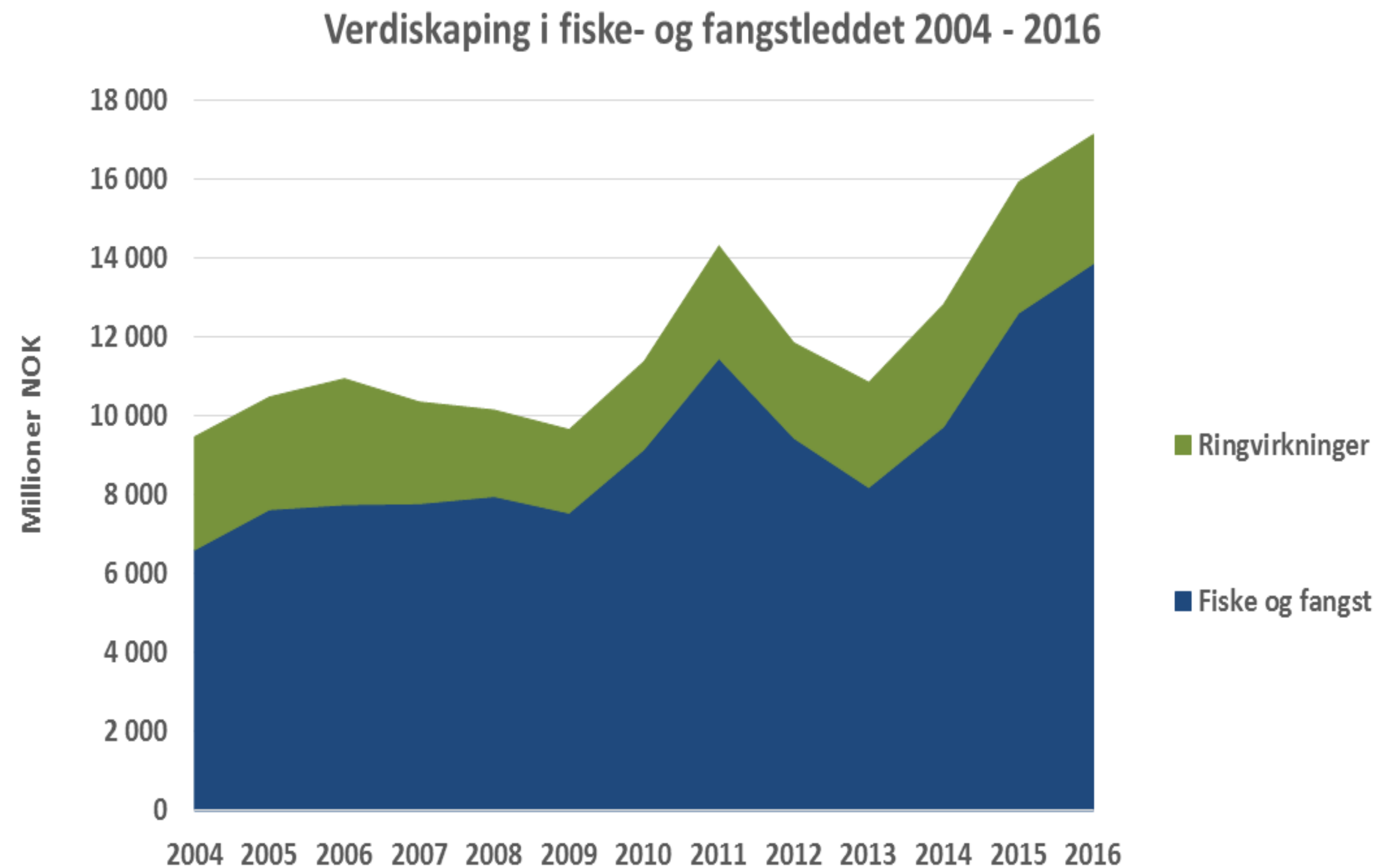
- Samlet omsetning Fiske og fangst 2017: 18,8 mrd. NOK
- Hver krone i omsetning fra fiske og fangst gir en omsetning i leverandørdelen av næringslivet tilknyttet flåteleddet på 42 øre.

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Verdiskaping (bidrag til BNP)

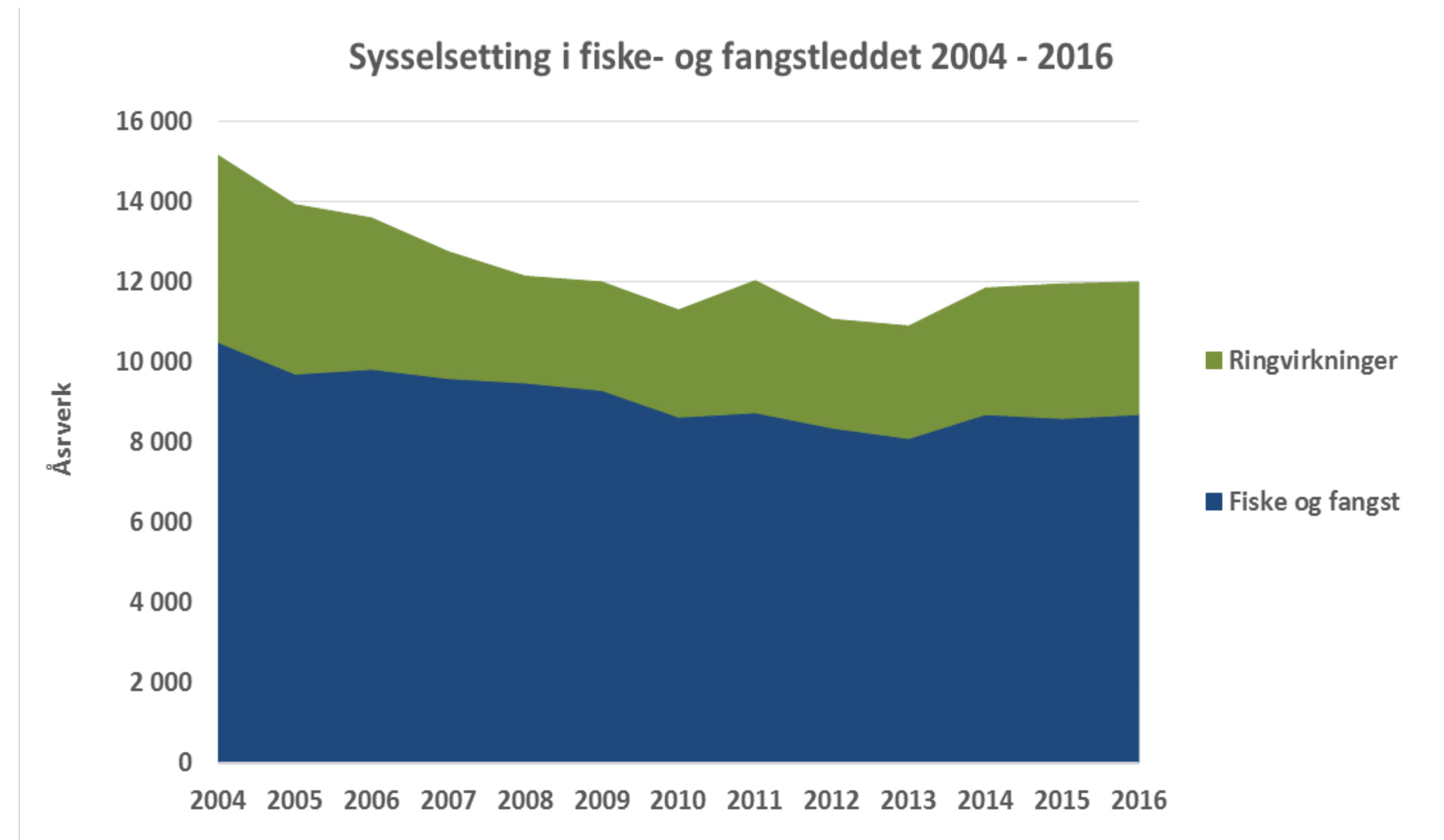
- Samlet verdiskaping i fiske og fangst: 17,1 mrd. NOK
- Herav
 - Direkte virkninger: 13,9 mrd. NOK
 - Ringvirkninger: 3,3 mrd. NOK
- Verdiskapingen i flåteleddet har øket 43 % fra 2014. Bedre 1.håndspriser og bra kvotestatus.
- Ringvirkninger ligger flatt (+2,5 % fra - 2014)

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Sysseissetting

- Direkte sysseissetting: **8 700 årsverk** (9 411 registrert blad B)
- Ringvirkning i leverandørnæringer: 3 301 årsverk
- Hvert årsverk i flåteleddet gir 0,4 årsverk i tillegg i leverandørnæringer til flåten.

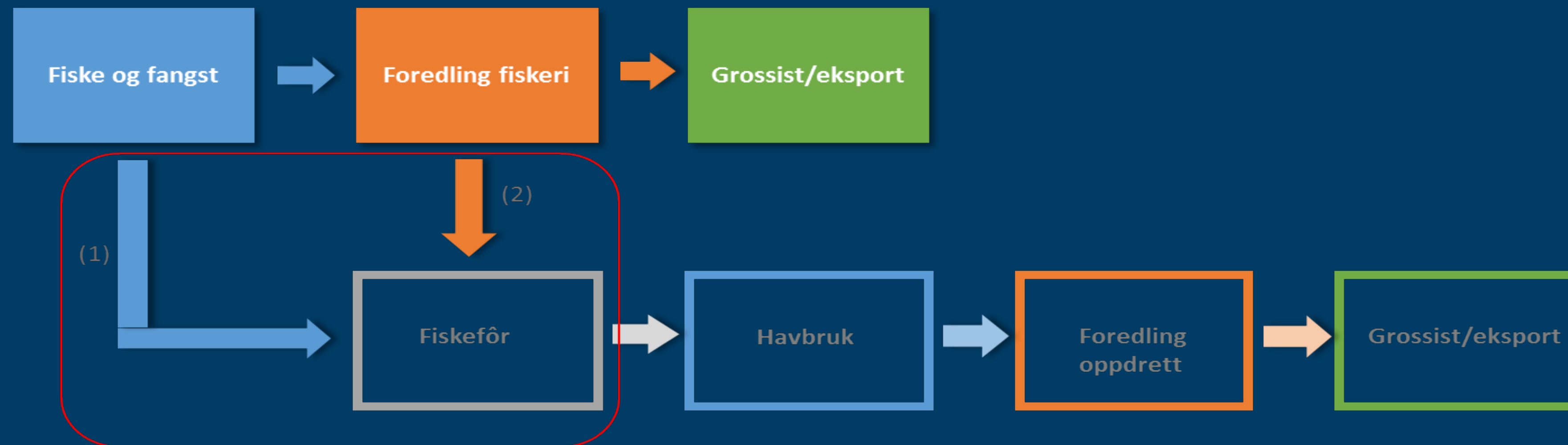
Ringvirkninger

Sysselsetting			
1. ordens ringvirkninger		2. ordens ringvirkninger	
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	20 %	Bygging av skip og båter, oljeplattformer og moduler	15 %
Detaljhandel (utenom motorkjøretøy)	16 %	Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	12 %
Varehandel (engros); eks. tau, redskap, etc.	11 %	Detaljhandel (utenom motorkjøretøy)	9 %
Faglig, rådgivende og teknisk tjenesteyting	8 %	Varehandel	6 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	7 %	Produksjon av metallvarer (inkl. konstruksjoner)	5 %
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	5 %	Bygge- og anleggsvirksomhet	4 %
Bygging av skip og båter, oljeplattformer og moduler	4 %	Utleievirksomhet, arbeidskrafttjenester	4 %
Produksjon av tekstil- og bekledningsvarer	3 %	Vaktjenester og annen forretningsmessig tjenesteyting	4 %
Næringsmiddelindustri rest	3 %	Faglig, rådgivende og teknisk tjenesteyting	3 %

De ti viktigste næringsgrupper med størst andel leveranser til fiske- og fangstleddet for 2016. Det skilles mellom 1.ordens og 2.ordens ringvirkninger

Betydningen av leveranser til havbruk

Den fiskeribaserte verdikjeden

Den havbruksbaserte verdikjeden

(1) Fra fiske og fangst til fiskefôr

- Verdiskapning: 292,6 mill. NOK
- Antall årsverk: 183

(2) Fra foredling fiskeri til fiskefôr

- Verdiskapning : 281,4 mill. NOK
- Antall årsverk: 231

Råstoff fra villfisk til fôrproduksjon

- Direkteleveringer av pelagisk fisk som kolmule, tobis, øyepål, lodde og nordsjøsild
- Avskjær og fiskeproteinkonsentrat fra fiskeindustri og flåte
- Totalt produseres ca. 1,7 mill. tonn fôr til marint havbruk i Norge.
- Fiskemel til fôr med norsk opprinnelse i 2016: 105 000 tonn + marin olje ca. 45 000 tonn
- Utgjorde 37% av total mengde fiskemel til norsk fôrproduksjon.

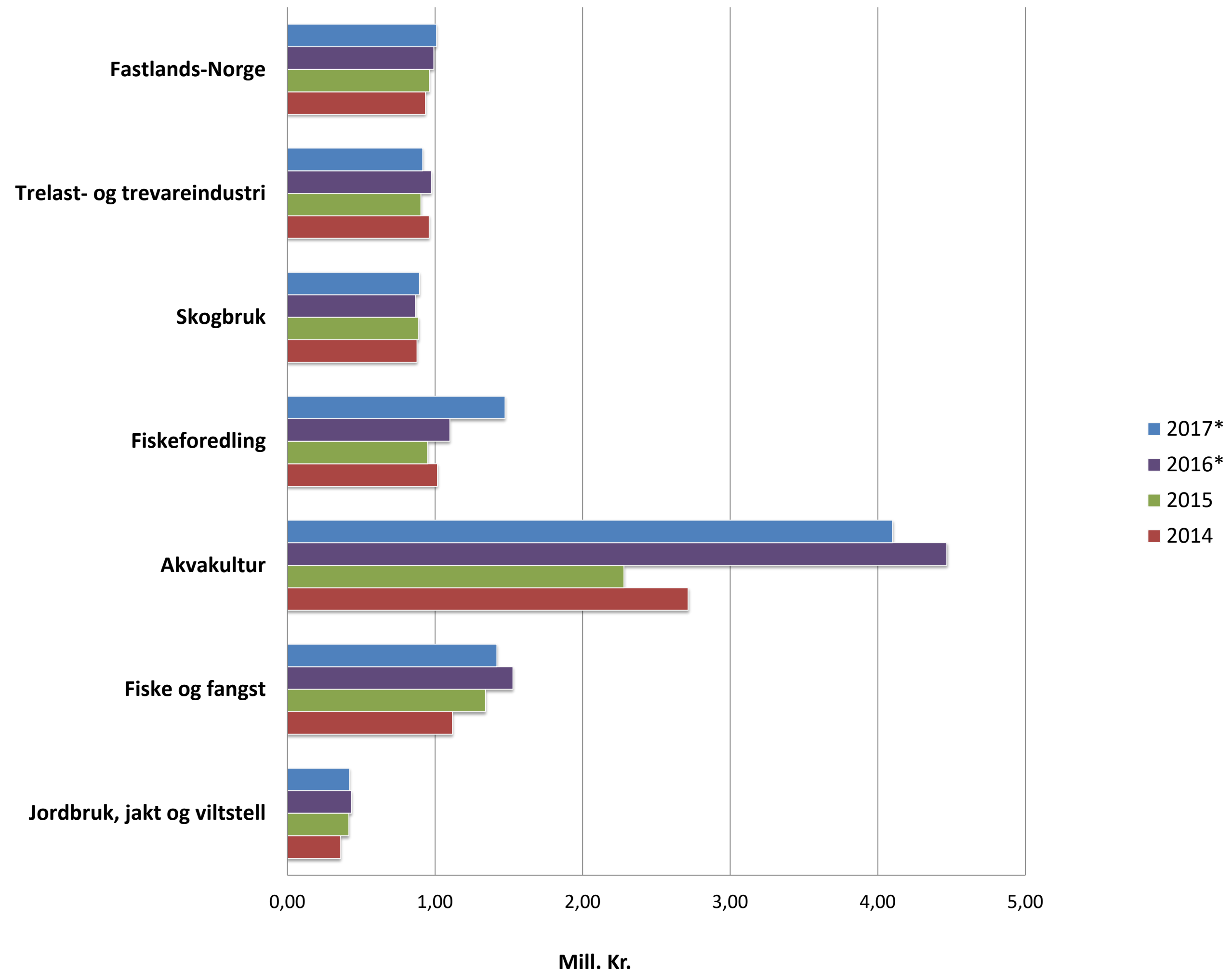
Herav:

- Direkte levert fra pelagisk flåte: 73 %
- Restråstoff via industriell bearbeiding: 27 %

Stort potensial for økte leveranser av marint fôrråstoff

Verdiskaping per årsverk

- Verdiskaping per årsverk viser hvor mye en næring får ut av faktoren arbeidskraft.
- Havbruk hadde i 2016 landets 3. høyeste verdiskaping per årsverk.
- Fiske og fangst økte markert i 2015/2016 og ligger godt over gjennomsnitt i Norge.
- Gjennomsnittet for Fastlands-Norge i 2016 = 960 tusen kroner.

* 2016 og 2017 er foreløpige tall; Kilde SSB

Teknologi for et bedre samfunn